ROK III. NR. 2

CZERWONY KRZYŻ

Organ Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża

Zapisujcie się na członków

Polsk. Tow. Czerw. Krzyża.

ZARZĄD GŁÓWNY WARSZAWA, Nowo - Senatorska № 1. (Hotel Rzymski).

Tel. Nr. 156—83 Sekretarjat.
„ „ 112—03 Wydział organizacyjny.
„ „ 46—10 Wydział Buchalterji.
„ „ 156—32 „ Lekarski
„ „ 153—54 „ Sanitarjuszek. ul. Mazowiecka 9.
„ „ 156—32 Komisja do spraw Zakładników i Jeńców.
„ „ 66—30 Wydział Kontroli.
„ „ 54—16 Delegat Dep. Sanitar. M. S. Wojsk. przy Czer. Krzyżu.
„ „ 142—73 Kancelarja Del. Dep. Sanit. M. S. Wojsk. przy Czer. Krzyżu.
„ „ 158—68 Wydział Admin.-Gosp. ul. Skierniewicka 6.
„ „ 124—02 Składnica Centralna, ul. Skierniewicka 6.

Tel. Nr. 24—23 Sekcja Inf.-Wywiadow ul. Mazowiecka 9.
„ „ 214—04 Oddział Warszawski, ul. Mazowiecka 9.
„ „ 214—12 Dyrektor Oddz. Warsz. ul. Mazowiecka 9.
„ „ 318—52 Szpital Czerw. Krzyża, Smolna 6.
„ „ 79—33 Szpital Czerw. Krzyża ul. Topiel 14.
„ „ 105—44 Schronisko dla sióstr ul. Leszczyńska 6.
„ „ 42—86 Schronisko dla sióstr „Dom Wdów“ Florjańska.
„ „ 12—64 Redakcja „Czerw. Krz.“ Jerozolimska 68 m. 6.

ROK III. 15 STYCZNIA 1921 NR. 2.

CZERWONY KRZYŻ

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA CZERWONEGO KRZYŻA

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca.

Przedpłata z przesyłką:
rocznie . . . . . Mk. 320
półrocznie . . . . „ 160
numer pojedyn. . . „ 25

Wszystkie artykuły są płatne. Rękopisy nie zwracają się.

Adres Administracji:
Biuro Zarządu Głównego
w Warszawie, Nowo-Senatorska 1.
(od 9 rano do 4 popoł.).
Redakcya: Jerozolimska 68 m. 6.
(tel. 12-64. od 5—6 popoł.)

Ceny ogłoszeń:
pół str. na 1 str. okł. Mk. 1200
druga str. okładki . „ 1350
trzecia str. okład. . „ 1350
czwarta str. okład. . „ 1500
strona po tekście . „ 1200
strona w tekście . „ 2000

X Konferencja międzynarodowa Czerw. Krzyża.

Jak wiadomo 30 marca odbędzie się w Genewie X Konferencja międzynarodowa Czerwonego Krzyża.

Korzystając z komunikatu Komitetu Międzynarodowego podajemy tu program streszczony z poprzednich okólników.

Na czele programu postawiono:

1) *Sprawozdanie* Komitetu międzynarodowego z działalności od 1912-1920r. Takież sprawozdania winny przygotować komitety główne narodowych tow. Cz. K. według następującego wzoru:

a) działalność od r. 1912 — 1914 b) działalność w czasie wojny (na froncie, na tyłach armji, dla jeńców wojennych, działalność poza granicami kraju c) stosunek do władz wojskowych d) stosunek do innych instytucji pomocy e) stan towarzystwa po wojnie i wskazanie programu na przyszłość. Sprawozdania te nie powinny przekraczać 100 stronic druku na maszynie po 26 wierszy, 62 litery w każdym wierszu.

II) Pozostawia się Komitetom Głównym tow. Cz. K. występowanie z r e f e r a t a m i, które uznają za potrzebne, poniżej podaje się program, ułożony przez Komitet międzynarodowy (patrz niżej), referaty nie mogą przekraczać 20 stron pisma na maszynie.

III) Referaty winny być zredagowane po francuzku, ale mogą być również tłomaczone na języki niemiecki, angielski, hiszpański i włoski. Do tekstów w tych językach winno być dołączone streszczenie w języku francuzkim. O ile będą drukowane na miejscu należy dostarczyć 200 egzemplarzy przed 15 lutego r. b.

IV) Drukiem zająć się może i Komitet Konferencji pod warunkiem dostarczenia rękopisu przed 15. I r. b.

V) Wreszcie Komitet uprasza o jaknajszybsze zawiadomienie

a) o przedmiocie referatu
b) o nazwiskach referentów

Kraje oddalone winny zawiadomienie przysłać telegraficznie. Tematy nie zakomunikowane przed końcem r. z. z trudnością da się uwzględnić na Konferencji.

Program szczegółowy (tymczasowy).

I) Sprawozdanie Kom. międzynarodowego Cz. K.

1. Fundacja Cesarzowej Augusty
2. Fundacja Cesarzowej Marji Teodorówny
3. Medal Nightingale
4. Fundacja cesarzowej Shöken.

II. Sprawy, dotyczące doświadczeń w czasie wojny

5. Żądania co do rewizji Konwencji Genewskiej
6. Jeńcy wojenni (cywilni i wojskowi). Braki Konwencji międzynarodowych co do jeńców. Zbadanie zasad, na których opracować należy kodeks dla jeńców wojennych. O roli tow. Cz. K. w państwach prowadzących wojnę i neutralnych i Kom. międzyn. Cz. K. w stosunku do jeńców wojennych. Internowani. Ludność krajów okupowanych. Zesłańcy.
7. Czerwony Krzyż międzynarodowy w wojnie domowej

III. Stosunek wzajemny tow. Cz. K. oraz stosunek do rządów.

8. Określenie majątku Cz. K. dla zabezpieczenia jego całości.
9. Oddziały zagranicznych tow. Cz. K. na terytorjum ojczystem.
10. Stanowisko tow Cz. Krzyża prowincjonalnych i kolonjalnych z punktu widzenia międzynarodowego.
11. Pomoc międzynarodowa a) w czasie wojny, b) w czasie pokoju, (stosunek do ojczystego Cz. K. oraz rządu Państwa potrzebującego pomocy). Spółpraca z innemi tow. Cz. K.
12. Stosunek Cz. K. do innych stowarzyszeń dobroczynnych a) w czasie wojny b) w czasie pokoju.

IV. Działalność Cz. K. w czasie pokoju.

V. Personel sanitarny w czasie wojny i pokoju.

13. Przygotowanie i działalność (szkopielęgniarek, pielęgniarki—wizytatorki).

VI) Materjał sanitarny.

14. Doświadczenia poczynione w czasie wojny, (wystawa, przegląd, modele, komisje e.t.c.)

* * *

Znana działaczka Komitetu międzynarodowego p. Renée Małgorzata Frick-Cramer daje w listopadowym zeszycie *Revue intern.* obszerny artykuł, poświęcony konferencji, króry podajemy w streszczeniu.

Wiemy, że twórcami Czerwonego Krzyża byli genewczycy Dufour, Dunant, Moynier, Appia i Maunoir, którzy zawiązali pierwszy Komitet międzynarodowy, zajęli się wywołaniem organizacji towarzystw narodowych, zainicjowali konwencją Genewską z 22 sierpnia 1864 r., podpisaną początkowo przez 16 państw, dziś zaś obowiązującą już 46 państw. Większość towarzystw Cz. K. przyjęła organizację naszkicowaną przez Kom. międzynarodowy jako obowiązującą i na niej wzozowała swoje statuty.

Aby ustalić i utrwalić związek między poszczególnemi towarzystwami, począwszy od r. 1867 co lat parę odbywały się konferencje I-sze w r. 1867 w Paryżu, II-a 1869 w Berlinie, III-a 1877 w Genewie, IV-a w 1887 w Karlsruhe, V-a w 1892 w Rzymie, VI-a 1897 w Wiedniu, VII a w 1902 w Piotrogrodzie, VIII w 1907 w Londynie, IX w 1912 w Waszyngtonie.

Na konferencjach tych były reprezentowane prócz Kom. międzynarod. i poszczególnych towarzystw i rządy, po zatem uczestniczyli przedstawiciele zakonu jezuitów i kawalerów Matańskich.

Regulamin konferencji ustalono ostatecznie w r. 1902 w Piotrogrodzie i zatwierdzono przez następne zjazdy. Na zasadzie tego regulaminu odbędzie się zjazd w Genewie. Uczestniczyć w nim będą Komitet międzynarodowy, przedstawiciele poszczególnych tow. Cz. K., państwa podpisane na konwencji Genewskiej oraz zaproszeni goście z głosem doradczym. Uchwały będą przyjmowane większością głosów, w razie potrzeby głosowanie odbędzie się w ten sposób, że każde towarzystwo posiadać będzie 1 głos, również 1 głos będzie miało każde państwo i Komitet międzynarodowy.

W komisji delegatów uczestniczą przedstawiciele Kom. międzynarodowego towarzystwa Cz. K. w liczbie 3, ale z 1 głosem. Komisja delegatów tworzy biuro, przygotowuje porządek obrad i proponuje zmiany w regulaminie pod warunkiem zaakceptowania tych postanowień przez „plenum“ konferencji, układa i redaguje przekazane jej przez konferencję wnioski.

Uchwały Konferencji dotyczą: a) działalności samej konferencji, fundacji międzynarodowych i rozdziału nagród. Są one obowiązujące zaraz po przyjęciu, b) działalności towarzystw narodowych Cz. Krzyża; uchwały te są względne i nie obowiązujące. Żadne z towarzystw dotąd nie chciało pozbyć się swej suwerenności i nie ustępowało nic ze swoich prerogatyw na korzyść konferencji. Niewątpliwie wpływa to na małą spoistość Cz. Krzyża i było by pożądane, aby konferencje przeistoczyły się na sejm ustawodawczy Cz. Krzyża. Zaznaczyć jednak należy, że większość uchwał konferencji stała się obowiązującą, gdyż zastosowały się do nich wszystkie towarzystwa. Konferencje dotychczasowe nie pozostały bez wpływu na prawodawstwo międzynarodowe, a wiele uchwał Konferencji weszło już dziś w życie w prawodawstwie

I obecna konferencja winna mieć wpływ wydatny. Rodzina Cz. Krzyża zwiększyła się od 1912 r., przybyły towarzystwa Cz. Krzyża w Luksemburgu, Polsce, Czechosłowacji, Finlandji, Syamie, liczba towarzystw doszła do 43, a więc znajdą się przy wspólnym stole konferencji wraz z przedstawicielami swoich rządów. Znajdą się również w liczbie zaproszonych i te organizacje, które dotąd nie mogą być jeszcze członkami ze względów politycznych, dotyczy to państwo, powstałych na gruzach Rosji carskiej.

Było by również pożądane zbliżenie międzynarodowe z takiemi towarzystwami, które w czasie wojny spółpracowały z Czerwonym Krzyżem, jak towarzystwa opieki nad dziećmi, Y. M. C. A., Societé des Amis, „Caritas Verband“, l'Union intern. de sec. aux enfenst i t. p. Niewątwpliwie wezmą one udział w konferencji w charakterze gości.

Przechodząc do powyżej podanego programu zaznaczyć należy, że nastręcza się tu szereg zagadnień pierwszorzędnej wagi.

W sprawie więc doświadczeń z wojny minionej nasuwa się konieczność sprecyzowania art. 10, 12 i 20 konwencji Genewskiej co do ochrony personelu sanitarnego, toż samo dotyczy art. 23, 27 i 28 o materjale sanitarnym.

Pozostał pozatem szereg kwestji nieprzewidzianych przez Konwencję Haaską, lub źle sprecyzowanych, chociażby sprawa jeńców cywilnych, oraz sprawa ludności kraju okupowanego. Ten brak zastępowano przez szereg Konwencji, zawieranych przez państwa prowadzące wojnę, było to między 1917—1918r.—18, a po r. 1918 państwa wschodnie zmuszone były zawierać nowe Konwencję: (poznańsko-niemiecka, polsko-ukraińska, posko-sowiecka, polsko-litewska it.p.) co do wymiany jeńców i zakładników.

Oczywiście, Konferencja nie będzie terenem wzajemnych skarg i rekryminacji, ma bowiem na celu na zasadzie doświadczeń zdobytych ustalić zasady, a nie prowadzić śledztwa. Zasady te będą podwaliną dla praw międzynarodowych. Taki „Kodeks jeńca“ ma przygotować międzynarowe stowarzyszenie prawnicze na zjazd w Portsmout w r.b, było by więc rzeczą niedopuszczalną, aby stojący bliżej tej sprawy Cz. Krzyż nie miał własnych, na zasadzie doświadczeń, wysnutych wniosków.

Opracowana już w Waszyngtonie w r. 1912 sprawa Czerw. Krzyża w czasie wojny cywilnej nie uzyskała tam ostatecznego roztrzygnięcia, przekazono ją bowiem pozszczególnym towarzystwom do uznania. Ale nie roztrzygnęło to sprawy. Rządy powstańcze nie liczą się z Cz. Krzyżem w czasie wojny cywilnej, mieliśmy liczne tego dowody w Rosji, na Węgrzech, w Niemczech. Należało by więc sprawę tę oprzeć o organizację międzynarodową.

Wreszcie i sprawa stosunku tow. narodowych do rządów wymaga omówienia. Szczególniej stosunek rządów do zagranicznych tow. Cz. K. Rozpatrywano ją wprawdzie na konferencji w Wiedniu w 1897 r., ale wojna obecna dostarczyła widle nowych danych.

Utworzona w r. 1919 Liga tow. Cz. Krzyża i jej stosunek do Kom. międzynarodowego wymaga również omówienia.

* * *

Jak widzimy zatem cały szereg spraw pierwszorzędnego znaczenia będzie roztrzygnięty w Genewie.

Nasze młode towarzystwo oczywiście, nie może usunąć się od uczestnictwa i to uczestnictwa czynnego.

Kto może lepiej sprecyzować cierpienia, przez które przechodzi ludność okupowanego kraju niż Belgja i my, cośmy przez lat 3 przeszli obcą okupację. Kto może zaświadczyć o cierpieniach porywanych siłą robotników, internowanych obywateli, o stratach materjalnych ludności z powodu zarządzeń władz okupacyjnych.

Ile ilustracji moglibyśmy dać w sprawie nieposzanowania naszego godła przez naszych wschodnich sąsiadów, które spowodowały by sprecyzowanie uchwał pod tym względem.

A sprawa stosunku zagranicznych towarzystw, działających na terenie państwa do towarzystw ojczystych? Ileż nam nasuwa świeżo przeżytych wrażeń, które posłużyć mogą do ustalenia tego stosunku, nie zawsze normalnego.

Sprawy te wymagają specjalnych referatów ze strony naszego towarzystwa, które naturalnie będą przygotowane.

Doświadczenie wojny polsko-sowieckiej i polsko-ukraińskiej, nabyte już po ukończeniu wojny światowej może nam dać materjał do zobrazowania stosunku Cz. K. do państw nie uznających tego godła, a przynajmniej nie stosujących się do praw międzynarodowych. Żadne z tow. Cz. Krzyża nie ma pod tym względem doświadczenia takiego jak my.

Również obrona Lwowa daje nam materjał do sprawy wojny domowej, i w tej więc sprawie zabrać możemy głos.

Nasz Komitet Główny ustali referaty i referentów ze strony P. T. Cz. K., o czem zawiadomimy czytelników.*)

W krótkiem tym artykule ograniczamy się do tej garści projektów.

Dr. Józef Zawadzki.

*) Uchwałę Komitetu dajemy poniżej.

Z piśmiennictwa zagranicznego.

La Croix Rouge internationale. Wydawnictwo Komitetu Miedzynarodowego. Genewa, Październik 1920 r.

Swieże wydawnictwo Komitetu Międzynarodowego jest niezmiernie cennem i wyczerpującem zestawieniem całości spraw Czerwonego Krzyża.

W przedmowie, podpisanej przez P. des Goutte, redaktora wydawnictwa zaznacza, iż pragnął dać członkom Cz. K. kompedyum główniejszych przepisów w przededniu X konferencji międzynarodowej, wobec wyczerpania wydań poprzednich.

Wstęp poświęcono historji powstania Kom. międzynarodowego, znany już naszym czytelnikom. Kilka słów poświęca też Konwencji Genewskiej, która dała początek Czerwonemu Krzyżowi. Dalszy ciąg stanowi streszczenie praw i obowiązków Komitetu Międzynarodowego.

Obszernie omawia wydawnictwo Konferencje międzynarodowe, których daty podajemy na innem miejscu i grupuje wszystkie uchwały, które drukowaliśmy w roczniku II str. 160 i 178. Uchwały te redaktor zgrupował w sposób przejrzysty, pozwalający na korzystanie dla wyszukania przedmiotów z łatwością, mamy więc tu uchwały, dotyczące Komitetu międzynarodowego, zasad ogólnych, stosunku Cz. Krzyża do rządów, działalności w czasie pokoju, działalności w czasie wojny, działalności na morzu, stosunków międzynarodowych, pomocy w czasie nieszczęść ogólnych.

Jeszcze ważniejsze znaczenie posiadają dodatki.

Obejmują one teksty Konferencji Genewskiej z 1863 r., regulaminy fundacji. Listę towarzystw. (Tu zaznaczyć należy, że na 43 towarzystwa Polska koleją utworzenia T-wa zajmuje 40 miejsce), Konwencji Genewskiej, Konwencji haaskiej z r. 1899 i 1904, Konwencji Genewskiej z 1906 r. Konwencji

Haaskiej z 1907 r. co do wojny morskiej i lądowej.

Dalszy ciąg dodatków stanowi lista członków Komitetu Międzynarodowego. Było ich dotąd 27, z pośród nich zmarło 10. Obecnie pełnią obowiązki pp. Gustave Ador, dr. D'Espine Adolf, dr. Fryderyk Ferrière, dr. pr. Alp. Gautier, prof. Naville, A. Moynier, E. Boissier, H. Michelo, Barley-Ador, dr. W. Rappard, P. des Gouttes, p. E. Frick-Cramer, E. Sautter, B. Bouvier, L. Gautier, W. Pictet, J. Chenevière.

Po za tem wydawnictwo daje nam spis wszystkich dotychczasowych wydawnictw Komitetu Międzynarodowego; liczba ich doszła już dziś do 101.

Całość wydawnictwa bardzo starannego mieści się na 119 str. druku małego formatu kieszonkowego i jest koniecznym przewodnikiem dla wszystkich kierowników Czerwonego Krzyża.

Z.

Izwiestja na Błgarskoto drużestwo Cerwen Krst. R. 1916, 1917, 1918, 1919 i 1920.

Bułgarskie tow. Cz. Krzyża nadesłało nam roczniki swego wydawnictwa od r. 1916. Początkowo wydawnictwo ukazywało się co tydzień, później co miesiąc, obecnie rzadziej.

Zawiera ono prócz artykułów wiele ciekawych danych, dotyczących wojny minionej, szczególniej wobec licznych ilustracji. Prócz artykułów specjalnych, znajdujemy i poezje słynnego pisarza bułgarskiego Wazowa.

Z rocznika 1920 (czerwca) dowiadujemy się, że na ostatniem zebraniu walnem, odczytano sprawozdanie, z którego przytaczamy niektóre dane. Wpływ w r. 1919 wynosił 914900 lew., wydatki 441000 lew. W ciągu wojny wydatki Bułgarskiego Czerwonego Krzyża wynosiły 20 miljonów lew. Obecnie prócz likwidacji spraw, wojenny Cz. Krzyż bułgarski zajmie się walką z gruźlicą, zimnicą oraz ofiarami wojny. Oczywiście zaraz wysłaliśmy naszemu Bułgarskiemu Koledze nasze wydawnictwo i nadal pragniemy jaknajszerszej wzajemnej wymiany myśli.

Ligue de Sociètćs de la Croit Rouge Polnion du Cousert gênéral de la Ligue Session de Mars 1920. Compte rendu Geneve 1920.

Pierwsze swoje zgromadzenie Liga upamiętniła wydawnictwem in quarto o 379 str.

Zawiera ono ścisłe sprawozdanie z posiedzeń streszczone już przez nas na str. 97 zeszłorocznego rocznika. Przemówienia drukowane są prawie w całości. Referaty delegatów naszego T-wa wydrukowano według streszczeń autorów. Dotyczą one organizacji T-wa, walki z durem i pomocy dla dzieci. Referaty te przygotowane piszącego te słowa odczytali pp. ord. Bisping, dr. J. Żawadzki i dr. C. Meissner. Prócz tego zanotowano poszczególne przemówienia delegatów w czasie dyskusji.

Wydawnictwo to, zawierające cały przebieg narad, oraz uchwały Rady głównej Ligi jest niezmiernie cenne dla dalszej pracy wspólnej na polu zadań przez Ligę podjętych.

Z.

W zeszycie 23 **Revue Int.** znajdujemy ciekawe sprawozdanie p. Boissler delegata kom. międzynarodowego, który w ciągu września r. z. objechał państwa Baltyckie i wrócił z 600 jeńcami przez Szczecin.

Pierwszym etapem podróży było Kowno, gdzie p. Boissier spotkał się z Nansenem na Konferencji w sprawie powrotu do ojczyzny jeńców z Syberji. Ustalono Komitet, który rozpoczął pracę. Droga ma iść na Rzeczycę--Rygę. Kowno ucierpiało znacznie od pożaru i na rzecz ofiar złożył p. B. 500 fr. hiszpańskiego Cz. Krzyża. Prezesem litewskiego Cz. Krzyża jest p. dr. Slinpas, wiceprezesem dr. Aleka. Cz. K litewski jest zajęty obecnie wyłącznie działalnością dla wojska i jeńców powracających z Rosji. P. B. odwiedził i Wilno, które podówczas było świeżo po najściu bolszewików wrażenienie było bardzo smutne, cała ludność—wyłącznie żydowska gromadzi się na ulicach bezczynnie, miasto zniszczone. W tym czasie rząd litewski przeniósł się do Wilna, jak wiemy nienadługo. Z Wilna pojechał p. B. do Rzeczycy, gdzie znalazł dobrze przygotowane baraki dla powracających jeńców Zastali tam misję

amerykańską i siostrę szwedzką Rädda Barnen.

W Rydze, dokąd udała się misja 18.IX, p. B. natknął się na, przeciwności ze strony dyplomacji polskiej, która nie zgodziła się na przewóz jeńców z Rosji poza terytorjum Letonji i Estonji, p. poseł Kamieniecki obiecał sprawę przedstawić naszemu rządow i Prezesem łotewskiego Cz. Krzyża jest dr. Jankowski: Organizacja Cz. Krzyża bardzo dobra, budżet wynosi 9 miljonów rubli na 9 miesięcy, Cz. Krzyż wydaje pismo 3 miesiące. Głównem zajęciem jest obecnie pomoc dla powracających jeńców, oraz gromadzenie materjału sanitarnego.

Drogą na Rewel wrócił dr. B. Do Narwy i wraz z 600 jeńcami z Turkiestanu przyjechał do Szczecina.

Czerwona Księga Sowietów. W ogłoszonej świeżo Czerwonej Księdze Sowietów, wydanej przez Komisarjat do spraw zagranicznych, znajdujemy cały szereg spraw dotyczących stosunków rosyjsko-polskich w r. 1918 — 1920.

Wybieramy w niej to, co dotyczy Czerwonego Krzyża.

1-o Protest z powodu aresztowania w Warszawie reprezentantów Sow. Cz. K. i ich zabójstwa przez konwój w d. 1/IV 1918 r. Księga przytacza korespondencje rządów i zaznacza, że sprawcy byli łagodnie skazani dopiero 13/3 1920 r.

2-o Z powodu pogromu żydów na froncie polsko-rosyjskim i polsko-ukraińskim księga przytacza radio Benjamina Swerdlowa, który zaznacza, że opieka nad żydami jest obowiązkiem (?) Czerwonego Krzyża (6/VI 1919).

3-o Protest z powodu konfiskaty majątku Czerwonego Krzyża w Wilnie przez wojska polskie (10/VI 1919 r.).

4) Streszczenie obrad co do wymiany korespondencji o zwolnieniu jeńców i zakładników (12/VIII, 4 i 6/IX, 23/X 1919 r.).

5) Umowę podpisaną co do jeńców i zakładników w Mikanowicach.

6) Protest Cz. Krzyża rosyjskiego co do bombardowania szpitala Nr. 14 w Połocku 3 Marca 1920 r.

Było by rzeczą konieczną, aby nasze ministerstwo spraw zagranicynych odparło te zarzuty przez ogłoszenie dokumentów naszych. Dość będzie przytoczyć choćby martyrologję jeńców naszych, drukowaną w części w piśmie naszem *), aby uprzytomnić Europie, kto ma prawo uskarżać się na niezachowanie zasad Konwencji Genewskiej.

---

*) patrz str. 283, 349.

Z zagranicznych Tow. Czerwonego Krzyża.

Turcja.

Major Lederrey zawiadamia Komitet Międzynarodowy, że liczba uchodźców, przybyłych z Krymu do Konstantynopola na statkach wojennych i handlowych, dosięga ogólnej liczby 156,000 ludzi. Około 100.000 umieszczono pod namiotami i w dawniejszych koszarach. Dla uniknięcia przeludnienia w Konstantynopolu, wysłano znaczną część oddziałów Wrangla do Czataldży i do Galipoli. Rumunja i Serbja obiecały Rządowi Francuskiemu, że przyjmą kilka tysięcy uchodźców cywilnych. Opowiadają przerażające szczegóły o czynach rozpaczy, popełnionych przez tych nieszczęsnych, podczas pierwszych dni ich pobytu w Konstantynopolu, gdy Intendentura Francuska nie była wprost w stanie podołać nawałowi pracy, — (samobójstwa, obłędy i t. d.). Major Lederrey stwierdza, że ewakuacja i przeprawa, pomimo odpowiedniego zorganizowania musiały być nad wyraz ciężkie. Nędza tych uchodźców (około 100,000 razem z 60,000 które już w styczniu schroniły się do Konstantynopola) nie daje się opisać, epidemje zagrażają całemu Państwu. Wobec takiego rozpaczliwego stanu rzeczy powstały Komitety rozmaitych narowości. Pomimo

ogromu pracy podjętej przez władze francuskie, pozostaje jeszcze szorokie pole działalności.

Senator Iwanicki i Komitet Francuski, uprosili majora Lederrey o przyjęcie ogólnego kierownictwa nad pomocą prywatną. Włosi, Anglicy i Belgowie obiecali mu swe poparcie. Major Lederrey urządził czasowo biuro w Ambasadzie rosyjskiej i usiłuje zapoznać się z ogromem istniejących potrzeb i z zasobem rozporządzalanych środków. Stara się również o stworzenie styczności pomiędzy rozmaitymi akcjami ratowniczemi. Udało mu się wprowadzić już pewne ulepszenia. Amerykański Czerwony ofiarował 100 łóżek dla schroniska dla dzieci. Urządził kilka obozów dla rozdawnictwa i w danej chwili zajmuje się organizowaniem szpitala w San Stefano.

W celu odciągnięcia od Konstantynopola nadmiaru ludności, należy przewidzieć bądź powrót do Rosji, bardzo pożądany przez znaczną część uchodźców, bądź wychodźtwo. W sprawie powrotu do Rosji oczekiwany jest z niecierpliwością wynik kroków podjętych przez Komitet Międzynarodowy, u Rządu Sowieckiego. W tym celu Kom. Międzynarodowy Cz. K. zasięgnie wiadomości u Ligi Narodów.

Belgijski Komitet Pomocy Rosyjskiej ludności cywilnej, zaproponował wychodźtwo do Kongo, oraz stworzenie w Brukseli Centralnego Biura.

Odczuwa się przedewszystkiem brak bielizny, prześcieradeł, oraz środków dezynfekcyjnych.

W gronie uchodźców przebywających w Konstantynopolu, jedynie kozacy dońscy i kilku dawniejszych wielkich właścicieli ziemskich, pragną zarabiać na życie i są karni. Przeważna część uchodźców jest całkiem bezwładna i nie chce się poddawać najpierwotniejszym zasadom czystości. Kradzieże są bezustannie, — panuje samolubstwo, i zanik wszelkiej moralności. Francja nie jest w stanie zapobiedz o własnych siłach grożącemu niebezpieczeństwu i Komitet Międzynarodowy jak również przedstawiciele krajów obcych, akcja ratunkowa, prywatna zarówno Rosyjska jak cudzoziemska są konieczne.

Major Lederrey zwiedził obóz uchodźców rosyjskich w San Stefano. Baraki znalazł w dość złym stanie. Odczuwa się brak sienników i kołder, żywność jest niedostateczna. Brak wody wytwarza okropne warunki hygieniczne. Stan sanitarny jest względnie dobry: Piętnastu zwyczajnych shorych, 200 inwalidów i rannych, czterech chorych podejrzanych o tyfus plamisty. Sala chorych znajduje się w stanie godnym ubolewania, ranni i inwalidzi są bardzo nieszczęśliwi, cierpią na brak lekarstw, opieki, kołder i t. d. Stan zdrowotny dzieci jest prędzej zadawalniający.

Major Lederrey zwiedził również obóz Kalatara Keuy, gdzie warunki są lepsze, aniżeli w San Stefano. Chorych było 275 (2 wypadki podejrzane, o tyfus), w tym obozie stan ducha uchodźców jest znacznie lepszy. Liczni robotnicy pragną pracować. Mają powstać warsztaty w samym obozie.

Major Lederrey stwierdził, że zarówno w Konstantynopolu, jak na wsi, uchodźcy rosjanie są wyzyskiwani przez część ludności miejscowej (zwłaszcza przez Ormianów i Greków), którzy nieuczciwie spekulują na sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby. Major Lederrey i pan Burnier, byli przyjęci nader uprzejmie, przez turecki Półksiężyc Czerwony, zwiedzili organizacje ratownicze, urządzone dla uchodźców z Anatolji i dla nędzarzy Konstantynopola. Baraki są czyste i tworzą jaskrawy kontrast z barakami, zamieszkałymi przez rosjan. Kuchnie ludowe są doskonale urządzone.

Komitet Tureckiego Czerwonego Półksiężyca, nie zgodził się na współdziałanie w akcji ratowniczej względem uchodźców rosyjskich. Major Laderrey zamierza przedstawic Komitetowi odpowiedzialność, którą ponosi ze względu na ich choroby zakażne, które mogą być zawleczone z obozów i okrętów rosyjskich.

Wysoki Komitet Francuski w Konstantynopolu zwrócił się listownie do Komitetu Międzynarodowego Czerwonego Krzyża, aby mu wyrazić swe za-

dowolenie z powodu przyjazdu majora Lederrey, w chwili gdy dzięki uwakuacji krymskiej jego pełny poświęcenia współudział jest niesłychanie drogocenny dla wszystkich pragnących przyjść z pomocą uchodźcom rosyjskim.

(*Revue Int.*).

Z Polskiego Tow. Czerwonego Krzyża.

Z Czerwonego Krzyża młodzieży.

Komitet Centralny odbył już szereg posiedzeń z przedstawicielami szkół warszawskich powszechnych i średnich. Ustalono, iż w końcu b. m. rozpocznie się formowanie kół szkolnych w Warszawie.

Jeden tydzień przeznaczony będzie na wiece szkolne z odczytami o Czerwonym Krzyżu Młodzieży, w następnym tygodniu odbędzie się zapisywanie członków oraz ukonstytuowanie komitetów kół.

Po sformowaniu kół szkolnych połączą się one w jeden Oddział Warszawski i wejdą w porozumienie z Oddziałem miejscowym Warszawskim.

Jest rzeczą konieczną, aby wszystkie nasze Oddziały zarówno Okręgowe jak miejscowe przystąpiły jaknajszybciej do organizacji Cz. K. Młodzieży na zasadzie regulaminu ogłoszonego w piśmie naszem.

Wszelkich informacji udziela Centralny Komitet Cz. K. Młodzieży przy Komitecie Głównym w Warszawie (Nowosenatorska 1).

Byłoby rzeczą nie do darowania, gdyby C. K. M. nie dosięgnął u nas takiegoż rozwoju jak w Ameryce, która liczy kilkanaście miljonów członków i dokonała już całego szeregu prac pierwszorzędnej wagi.

Skoro więc Towarzystwa nasze osiągnęły miljon członków, w r. b. winno pociągnąć do C. K. M. całą młodzież szkolną czyli drugi miljon członków.

Składka wynosi jak dawniej 6 m. rocznie.

Z Wileńskiego Oddziału Cz. Krzyża.

Sprawozdanie z kwesty ulicznej i przedstawienia urządzonego przez Czerwony Krzyż w Wilnie dn. 8 grudnia 1920 r. na Gwiazdkę dla chorych i rannych żołnierzy:

Dochód brutto: kwesta uliczna 52.344 mk., przedstawienie 34.965 mk., bufet 48.878 mk. Razem 136.187 mk.

Rozchód: kwesta uliczna 1.828 mk., przedstawienie 9.445 mk. bufet 25.890 mk. Razem 37.163 mk.

Czysty zysk ogółem 99.024 mk.

Zarząd Czerwonego Krzyża przy niniejszem sprawozdaniu składa serdeczne podziękowanie wszystkim osobom, które zechciały wziąć udział w kweście, paniom organizatorkom za poświęcenie swego czasu i pracę przy zorganizowaniu takowej, p. Zawadzkiemu Ant. i organizatorom przedstawienia, szczególnej porucznikowi Birnbaumowi, który — pomimo obarczenia pracą służbową, nie żałował swego czasu i trudu, organizując przedstawienie w tak krótkim czasie, oraz p.p. Ciul, Gołębiowskiemu i Marciniakowi i wszystkim amatorom; Kwartetowi, który bezinteresownie uprzyjemniał czas zgromadzonym gościom, firmom: p.p. Bukowskiego Wieliczki, Krasowskiego, Rudnickiego, Baranowskiej, jak też Filharmonji (Nowogródzka 8) za bezinteresownie ofiarowanie krzesła na przedstawienie i Chrześc. Związkom Zawodowym za ofiarowaną bezpłatnie salę.

Podkreślić przy tem należy ofiarność społeczeństwa żydowskiego w czasie kwesty.

Składki członków P. T. C. K.

Na posiedzeniu Komitetu Głównego ustalono następujące składki:

1. Członkowie dożywotni 5.000 mk.
2. Członkowie zwyczajni 50 mk.
3. Członkowie wspierający 20 mk.

4. Członkowie Czerwonego Krzyża młodzieży 6 mk.

Wszyscy członkowie mają prawo do otrzymania znaczku P. T. C. K. na r. 1921 po opłaceniu składki rocznej.

Referaty na Konferencję Genewską.

Na wniosek członka Komitetu d-ra J. Zawadzkiego, Komitet Główny uchwalił, iż P. T. C. K. weźmie czynny udział w Konferencji.

Z tematów nowych wysunięto 2, które będą przesłane na Konferencję:

1. Nadużycia godła Czerwonego Krzyża referent prof. L. Krysiński
2. Organizacja Komitetu międzynarodowego Czerwonego Krzyża referent dr. J. Zawadzki.

Prócz tego z ogłoszonego programu opracowują referaty:

3. Stosunek ludności krajów okupowanych do okupantów referent p. C. Jankowski
4. Czerwony Krzyż w czasie wojny domowej referent dr. J. Zawadzki i
5. Stosunek Cz. Krzyża ojczystego do innych Tow. Cz. Krzyża działających w państwie ref. p. C. Jankowski

Odpowiednie zawiadomienie telegraficzne zostało już wysłane.

Od Zarządu Głównego otrzymujemy następujący komunikat.:

Po powrocie z Rygi p. Edwarda Zaleskiego, który prowadził pertraktacje w sprawie powrotu jeńców i uchodźców, wyjaśniło się, iż proponowana przez Główny Zarząd Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża misja, mająca wyjechać do Kijowa pociągiem sanitarnym, w celu wywiezienia do Polski pozostałych tam polaków, nie dojdzie do skutku wobec stanowiska zajętego przez władze sowieckie. Kwestją powrotu do Kraju Polaków, którzy pozostali w Kijowie zajmie się Delegacja Rządu Polskiego, która wyjedzie w tych sprawach do Moskwy i będzie miała prawdopodobnie swych przedstawicieli w Charkowie i Kijowie. Wszystkie podania, listy i t. p., złożone na imię misji w południowo - wschodnim Okręgu Czerwonego Krzyża i Głównym Zarządzie przesłane zostały do Komisji Międzyministerjalnej, która zarejestruje wszystkie osoby, wymienione w powyższych podaniach. Wszystkie podania w sprawie powrotu jeńców i uchodźców należy kierować do Komisji Międzyministerjalnej, ul. Fredry Nr. 1.

Pisma prowincjonalne proszone są o przedrukowanie niniejszego komunikatu.

Sprostowanie.

W nr. 21 organu P. T. Czerw. K. Czerwony Krzyż w artykule „Inwalidzi" czytamy na stronie 367 „Obecnie rząd przystępuje do ufundowania podobnego zakładu w Bydgoszczy".

Nie rząd przystępuje do założenia zakładu dla ociemniałych wojaków, lecz Zarząd Okr. Wielkopolskiego Polsk. T-wa. Czerw. Krzyża, kupił w Bydgoszczy dom, **przeznaczony na internat dla ociemniałych inwalidów wojennych, którzy,** w sąsiednim krajowym zakładzie dla ociemniałych będą uczyli się rzemiosła. W domu tym będą mieli pozatem własne warsztaty ci ociemniali, którzy już wyuczyli się rzemiosła, a nie mają rodziny.

Lista strat.

Janik Piotr szer. 5 p. p. L. 1 k. zm. 12-5 20.
Jamrozik Antoni szer. 5 p. p. L. 6 k. zm. 17-1 20.
Jamrozik Karol st. szer. 5 p. p. L. 2 k. zm. 4-1 20.
Jasiński Antoni st. szer. 5 p. p. L. 10 k. zm. 3-1 20.
Jarema Jan strz. 1 p. s. p. 11 k. zm. 11-8 20.
Jabłoński Jerzy ppor. 6 p. p. L. 9 k. zm. 11-6 20.

Jaśkiewicz Konstanty szer. 6 p. p. L. 2 k. zm. 11-5 20.
Jakóbowski Edward szer. 201 p. p. 10 k. zm. 1-7 20.
Jaskół Józef szer. 46 p. s. k. 8 k. zm. 9-4 20.
Januszewski Józef szer. 46 p. s. k. 5 k. zm. 13-6 20.
Janasz Franciszek szer. 8 p. p. L. 2 k. k. m. zm. 22-9 20.
Jagielski Piotr szer. 6 p. p. L. zm. sierpień, 20.
Jelinowski Kazimierz plut. 50 p. p. 9 k. zm. 4-7 20.
Jezierski Walerjan szer. 6 p. p. L. zm. sierpień, 20.
Jugnikiel Kazimierz szer. Lidzk. p. p. 1 k. k. m. zm. 9-8 20.
Jurczak Franciszek szer. 145 p. s. k. 2 k. zm. 12-9 20.
Jóźwiak Stefan szer. 59 p. p. 12 k. zm. 2-8 20.
Józefowicz Władysław kapr. 46 p. s. k. 7 k, zm. 7-7 20.
Jałoszyński Stanisław szer. 101 p. p. 1 k. zm. 12-9 20.
Juszczak Aleksander ułan 19 puł. ułan. zm. 9-10 20.
Jaworek Fabjan szer. 505 p. p. och. zm. 15 8 20.
Kardyś Piotr szer. 13 pp. 1 b. zm. 18-8 20.
Kazdroń Piotr szer. k. san. szp. okr. 26-10 20.
Kaniecki Władysław szer. 6 p. p. L. 3 k. k. m. 7-6 20.
Karasiewicz Józef szer. 59 p. p. 5 k. 25-8 20.
Kaszowski Tomasz kapr. 144 p. s. k. 11 k. 17 9 22.
Karczmarek Franciszek plut 101 p. p. 8 k. zm. 22-9 20.
Kaziniarek Józef szer. 27 p. p. zm. zm. 1-8 20.
Kawiński Władysław szer. 46 p. p. 2 k. k. m. zm. 14-8 20.
Kałuża Józef szer. 6 p. p. L. 11 k. zm. 6-6 22.
Kałamarz Marcin (Franc.) szer. 46 p. s. k. 9 k. zm. 13-6 20.
Kafel Stanisław szer. 46 p. s. k. szt. zm. 13-6 20
Karczmarek Józef szer. 68 p. p. 10 k. zm. 21-5 20.
Kasperski Witold szer. 202 p. p. 7 k. zm. 25-9 20.
Kaczmara Jan kapr. 167 p. 1 b. zm 16-8 20.
Kalabiński Paweł szer. 6 D. P. 2 k. zm. 29-5 20.
Kamiński Leon szer. 5 p. p. L. 2 k. zm. 10-1 20.
Kaptur Władysław strz. 1 p. s. p. 6 k. zm. 6-8 20.
Kaszyński Tadeusz szer. 505 p. p. och. 4 k. zm. 11-8 20.
Kamieński Otton 505 p. p. och. 7 k. zm. 1-8 20.
Kaczmarczyk Jan kan. 12 p. a. p. 8 Bat. zm. 3-8 20.
Kaletka Zygmunt ppor. 17 B. Sap. zm. 28-6 20.
Kałuża Józef szer. 6 p. p. L. 11 k. 25-6 20.
Karolkiewicz Franciszek szer. 6 p. p. L. 3 k. zm. 7-6 20.
Kardziak (Hardziach) Wojciech szer. 46 p. s. k. 2 k. k. m. zm. 6-6 20.
Kacemba Jan szer. 46 p. s. k. k. m. zm. 6-6 20.
Kaszuba Jan szer. 5 p. p. L. 11 k. zm. 18-8 20.
Kantorski Antoni plut. 50 p. p. 8 k. zm. 6-8 20.
Kaźmierczak Antoni kapr. 59 p. p. 3/III zm. 4-8 20.
Kaszuba Wacław szer. 32 p. p. 6 k. zm. 1-8 20.
Kasperczak Stanisław szer. 5 p. p. L. 8 k. zm. 27-V 20.
Kędzior Jan szer. 46 p. s. k. k. m. zm. 12-6 20.
Kłysz Stanisław leg. 6. p. p. L. 2 k. k. m. zm. 7-6 20.
Kleks Bronisław kapr. 101 p. p. 1 k. zm. 21-9 20.
Klaus Franciszek szer. 50 p. p. zm. 8-7 20.
Klimczak Józef szer. 46 p. s. p. k. szt. zm. 26-46 p. szt. zm. 2-6 20.
Klimek Franciszek szer. 1 Baon Wart. Zap. zm. 23-8 20.
Klejzik Kazimierz szer. 205 p. p. 5 k. zm. 23-9 20.
Kłos Władysław plut. 59 p. p. zm. 3-8 20.
Kijewski Jan szer. 17 p. p. zm. 20-5 20.
Kiereciński Jan kan. 4 p. a. p. 5 bat. zm. 22-8 20.
Kijewski Józef szer. 28 p. p. zm. w sierpniu 20.

Kiliński Józef szer. 205 3/I zm. 26-9 20.
Kielbasa Franciszek szer. 46 p. s. k. zm. 14-8 20.
Kowalik Józef st. leg. 6 p. p. L. 6 k. zm. 11-5 20.
Komiczny Jan szer. 6. p. p. L. 3 k. k. m. zm. 6-6 20.
Kowalczyk Ignacy szer. 6 p. p. 10 k. zm. 25-6 20.
Kowalski Franciszek szer. 59 p. p. l. k. zm. 21-8 20.
Kozłowski Franciszek szer. 59 p. p. 8 k. zm. 6-8 22.
Kosznia Jan szer. 101 p. p. 1 k. zm. 23-9 22.
Kozioł Józef szer. 101 p. p. 4 zm. 23-9 20.
Komoda Antoni szer. 26 p. p. zm. 8-8 20
Kowaliński Jakób szer. 27 p. p. zm. 8-8 20.
Kozak Antoni szer. 8 p. p. L. zm. 26-8 20.
Konik Stanisław szer. 53 p. p. 8 k. zm. 12-6 20.
Komornicki Józef szer. 1 p. p. zm. 14-10 20.
Komorowski Antoni szer. 10 p. p. k. uzdr. zm. 23-10 20.
Kornobik Franciszek szer. 27 p. p. zm. 20-10 20.
Kowalkiewicz Leonard szer. 592 p. p. 2 k. zm. 22-8 20.
Kowalski Jan szer. 68 p. p. 5 k. zm. 6-8 20.
Konczerkiewicz szer. 59 p. p. 1/I zm. 4-8 20.
Koza Ignacy szer. 5 p. p. L. I Baon zm. 12-5 20.
Kowalczyk Franciszek szer. 5 p. p. L. 8 k. zm. 27-5 20.
Krociel Jan szer. 17 p. p. zm. 22-6 20.
Kreżlak Dominik szer. 17 p. p. zm. 10-4 20
Kratkowski Stanisław sierż. D-wo 5. pl. żand. zm. 10-4 20.
Kantorski Antoni plut. 50 p. p. 12 p. st. k. t. zm. 23-7 20.
Krasnosielski Mieczysław szer. 1 p. p. L. zm. 20-7 20!
Krusnicki Piotr szer. 6 p. p. L. 5 k. zm. 9-5 20.
Kryst. Jan szer. 205 p. p. 9 k. zm. 13-8 20.
Król Tomasz ułan 2 pułk. ułan. 2 szw. zm. 12-9 20.
Krewski Paweł st. szer. 6 p. p. L. zm. sierpień 1920.
Krzyszewski Antoni kapral 29 p. p. zm. sierpień 1920.
Kubiak Józef szer. 29 p. p. zm. 26-8 20.
Krzeczek Władysław szer. 51 p. strz. kres. 7 k. zm. 17-4 20.
Krawczyk Bonifacy szer. 5 p. p. L. 12 k. zm. 3-1 20.
Krawiak Stanisław strz. 1 p. strz. p. 1 k. k. m. zm. 9-8 20.
Król Aleksander szer. 6 p. p. L. 5 k. zm. 9-5 20.
Kmieć Wiadysław kan. 18 p. a. p. 8 bat. zm. 18-7 20.
Krybski Stanisław szer. St. Wyd. D-ca Warsz. Gdańsk. zm. 14-10 20.
Królikowski Jan szer. II Baon 1 k. most. kol. zm. 15-10 20.
Kryński Paweł szer. 145 p. p. s. k. 5 k. zm. 18-9 20.
Krakowski Wojciech szer. 50 p. p. k. techn. 23-7 20.
Kropkowski Maks szer. 32 p. p. 11 k. zm. 4-8 20
Królik Józef szer. 5 pp. L. 9 k. zm. 3-1 20
Krystera Leon szer. 5 p. p. L. 3. k. k. m zm. 3-1 20.
Kucharski Jan szer. 17 p. p. ————
Kulpa Józef szer. 12 p. p. 2 k. z. zm. 25-10 20.
Kukla Ludwik szer. 6 p. p. L. 3 k. k. m. zm. 25-6 20.
Kuluk Heronim szer. 49 p. p. 7 k. zm. 12-9 20.
Kujawa Tomasz szer. 101 p. p. 3 k. zm. 22-9 20.
Kubiak Józef szer. 13 p. p. 1 k. k. m. zm 13-8 20.
Kukla Jan szer. 26 p. p. zm. 8-7 20.
Kulesza Stanisław plut. 27 p. p. zm. 24-7 20.
Kubicki Jan szer. 101 p. p. zm. sierp. 20.
Kreczmer Jan ułan 16 p. ułan. 1 szw. zm. 12-7 20.
Kwasiborski Jan szer. Słuck. p. p. zm. sierpień 1920.
Kuczmański Piotr ułan 16 p. ułan. 2 szw. zm. 26-5 20.
Kutek Wacław sierż. szt. 1 p. strz. p. 1 k. k. m. zm. 1-8 20.
Kuchta Szymon plut. 1 p. strz. p. J1 k. zm. 27-8 20.
Kujawa Tomasz szer. 101 p. p. zm. 22-9 20
Kurzemowski Józef 1 p. ul. Wlkp. 1 s. zm. 20-8 20.
Kutas Jan pob. 4 p. strz. k. 4 D. zm. 22-8 20.

Kuberski Walerjan kapral 46 p. strz. k. 2 mk. k. m. zm. 13-6 20.
Kuźniewski Stanisław szer. 46 p. strz. kres. 10 k. zm. 13-6 20.
Kubiak Józef (Kazimierz) szer. 46 p. strz. kres. 12 k. zm. 6-6 20.
Kurpik Feliks leg. 6 p. p. L. 6 k. zm. 8-6 20.
Kuliński Jan szer. 60 p. 10 k. zm. 17-10 20.
Kura Stanisław szer. 145 p. strz. kres. 9 k. zm. 11-9 20.
Kubik Franciszek szer. 4 p. strz. p. zm. 17-9 20.
Kubas Władysław szer. 22 p. p. 1 k. zm. 25-8 20.
Kotowski Wojciech szer. 46 p. s. k. 5 k. zm. 13-6 20.
Kozera Ignacy szer. 46. p. s. k. 6 k. 12-6 .0
Korzeniewski Józef szer. 205 p. p. zm. 27-9 20.
Kowalski Józef szer. 6 D. P. 2 k. k. m. zm. 21-7 20.
Kopacz Karol szer. 101 p. p. 7 k. zm. 12-8 20.
Koczaj Stanisław ppor. 6 p. p. L. 4 k. zm. 11-5 20.
Kołonecki Walerjan szer. 505 p. och. 2 k. 15-8 20.
Kordyś Józef szer. 505 p. och. 11 k. zm. 1-8 20.
Kosiasz Jan szer. 46 p. strz. kres. 7 k. zm. 13-6 20.
Kotula Michał szer. 117 p. strz. kres. 12 k. zm. 11-6 20.
Kokoszka Michał szer. 117 p. strz. kres. 3 k. zm. 26-5 20.
Kurpiewski Stanisław szer. 32 p. p. 5 k. zm. 31-7 20.
Kurzeński Wacław szer. 5 p. p. L. 10 k. zm. 29-5 20.
Kwiat Ignacy szer. 62 p. p. 3 k. zm. 5-8 20.
Kwiołosa Jan szer. 144 p. p. strz. kres. 1 k. zm. 23-8 20.
Kwiatkowski Józef strz. 1 p. s. p. 9 k. zmr. 4-8 20.
Kniżewski Marjan szer. 101 p. zm. 24-9 20.
Kobierzycki Mieczysław ppor. 22 p. p. 4, k. k. m: zm. 26-6 20.

Lamperski Marceli szer. 50 p. p. 11 k. zm. 8-7 20.
Lampart Jan szer. 17 p. p. zm. 4-6 20.
Laśkiewicz Ludwik szer. 59 p. p. l. k. zm. 4-6 20.
Laskowski Stefan szer. 46 p. strz. kres. 9 k. zm. 10-4 20.
Lamperski Marceli szer. 50 p. p. 12 D. 11 k. zm. 8-8 20.
Leśniewski Olgierd kapral 505 p. och. 6 k. zm. 15-8 20.
Lempart Jan szer. 1 p. 6. k. zm. 15-10 20.
Lesiakowski Józef sierż. 7 p. p. 1 k. zm. 19-10 20.
Leszczyński Ignacy szer. 202 p. p. zm. 9-10 20.
Leszczyński Franciszek st. szer. 6 p. p. O. K. M. zm. 2-5 20.
Leśniak Roman kan. 6 p. a. p. 1 bat.
Leonowicz Apolinary szer. kom. szt. Bryg. Syb. zm. 27-9 20.
Litwa Jan kapral 1 p. s. p. 9 k. zm. 4-8 20.
Lipiec Piotr kapral 6 p. p. L. 10 k. zm. 10-5 20.
Liwacz Kazimierz ppor. 5 p. p. L. 11 k. zm. 3-1 20.
Libner Antoni szer. 53 p. p. zm. 16-9 20.
Lipowski Teofil szer. 63 p. p. 6 k. zm. 20-10 20.
Lis Stefan szer. 1 p. p. zm. 21-8 20.
Lipiński Władysław szer. 6 Dyw. Piech. zm. 20-10 20.
Lipa Józe' st. szer. 6 p. p. L. 11 k. zm. 5-5 20.
Lisiecki Stefan ppor. 97 p. p. 9 k. zm. 8 8 20.
Lisowski Stanisław ppor. ——— zm. 30 6 20.
Lubczyński Ignacy szer. 8 p. p. L. zm. 25-10 20.
Lopuszański Kazimierz st. szer. 6 p. p. L. 4. k. zm. 22-6. 20.
Litwiński Antoni szer. 2 Baon. Zapas. k. uzdr. zm. 25-10-20.
Lyszcz Władyslaw szer. 46 p. strz. kres. 11 k. zm. 14-8 20.

Łukasik Andrzej szer. 6 p. p. L. 1 k. m. zm. 15-10 20.
Łastowięcki Stefan och. 205 p. p. och. 1 k. zm 26 9 20.
Łojek Teofil szer. 145 p. strz. kres. 10 k. zm. 11-9 20.
Łępicki Kiotr leg. 6 p. p. L. 2. k. k. m. zm. 7-6 20.
Łapiński Michał leg. 6 p. p. L. 8 k. zm. 30-6 20.

Łakomik Alojzy st. szer. 17 p. p. zm. 4-6 20.
Łaciński Józef szer. 53 p. strz. kres. 5 k. zm. 19-6 20.
Łach Antoni szer. 46 p. strzel kres. 8 k. zm. 9-6 20.
Łuczkowski Sylwester szer. 59 p. p. 8|2 zm. 6 9 20.
Łukasiewicz Ignacy szer. 59 p d. 8|9 zm. 4-8 20.
Łukasik Andrzej szer. 1 komp. motor. zm. 15-10 20.

Majewski Józef plut. 6 p. p. Ł. sierpień
Małecki Andrzej ułan 16 p. ułan. 2 sz. zm. 11 6 20.
Maruszewski Piotr szer. 145 p. 5 k. zm. 26-8 20.
Majewski Władysław szer. 5 p. p. L. zm. 23-9 20.
Maciejewski Kazimierz szer. 205 p. p. zm. 12-10 20.
Martyniak Alojzy szer. 12 p. p. 11 k zm. 24-8 20.
Mann Ignacy plut. 6 p. p. 4 k. zm. 7-6 20.
Matuszak Michał szer. 59 p. 1|1. zm. 4-8 20.
Majchrowicz Stanisław sierż. 6 p. p. L. 12 k. zm. 21-8 20.
Mać Franciszek szer. 67 p. p. 11 k. zm. 20-8 20.
Markiel Antoni szer. 12 p. p. 2 k. zm. 10-10 20.
Madej Józef szer. P. K. U. Lublin zm. 27-10 20.
Matyjasik Michał szer. Komp. kwater. zm. 27.10 20.
Matlosz Franciszek szer. Baon Krak. zm. 19-10 20.
Mazyr Jan kapral Komp. szt. D. O. G. zm. 22-10 20.
Małyszko Jan szer. 42 p. 1 k. zm. 22-10 20.
Małyszko Jan szer- 42 p. Baon zapas. zm. 22-10 20.
Machowski Antoni szer 3|42 p. p. zm. 11 9 20.
Mąka Roman por. 505 p. p. 8. k. zm. 15-8 20.
Majchrawski Józef szr. 33 p. p. 3 k. zm. 4-3 20.
Matlak Józef sierż. sz. 46 p. strz. 12 k. zm. 14-8 20.
Markiewicz Bronisław szer. 32 p. p. 5. k. zm. 4-8 20.
Małkowski Adam szer. 32 p. p. 2 k. k. m. zm. 1-8 20.
Malinowski Stanisław szer. 32 p. p. 3 k. zm. 12-5 20.
Matasiewicz Antoni strz. 1 p. strz. p. 4 k. zm. 3-8 20.
Majewski Henryk kapral 59 p. p. 2|3 zm. 4-8 20.
Matuszkiewicz ——— kapral 59 p. p. zm. 4-8 20.
Marcinkowski Michał szer. 101 p. p. 1 k. zm. 29-1 20.
Marjański Czesław ułan 2 p. ułan. 2 szw. zm. 12-9 20.
Melech Bolesław szer. 505 p. p. 2 k. zm. 11-8 20.
Michalski Karol szer. 26 p. p. zm. 8-8 20
Michalski Władysław szer. 27 p. p. zm. 2-8 20.
Milgiewicz Bronisław st. szer. Szpital, Pol. 201 zm. 5-8 20.
Michalak Stanisław st. szer. 2 Dyw. Litw. Biał. k. tlg. zm. 18-8 20,
Misiurka Ludwik szer. 46 p. strz. k. 1 k. zm. 17-6 20.
Michalski Władysław plut. 59 p. p. 3|1 zm. 4-8 20.
Misiak Tadeusz och. 205 p. p. 4 k. zm. 26-9 20.
Misiewicz Józef szer. 17 p. p. zm. 25-8 20.
Michalski Roman szer. 50 p. p. 12p. s. 5 k. zm. 5-7 20.
Mikołajczyk Franciszek szer. 50 p. p. 10 k. zm. 4-8 20.
Michel Gustaw szer. 4 szw. zapas. Tabor. zm. 21-10 20.
Michalak Antoni szer. 32 p. p. zm. 29-10 20.
Miziura Jan szer. 6 p. p. L. 6 k. zm. 11-5 20.
Michalski Roman szer. 50 p. p. 6 k. zm. 5-8 20.
Mierzejewski Stanisław szer. 505 p. p. och. zm. 3-8 20.
Miałka Feliks szer. 505 p. p. 10 k. zm. 16-8 20.
Milczarek Franciszek szer. 5 p. p. k. techn. zm. 4-1 20.
Mizerek Jan szer. 5 p. p. 11 k. zm. 3-1 20.
Milan Władysław sierż. 1 p. strz. p. 6 k. zm. 29-8 20.
Michalski ——— st. szer. 59 p. p. 1 k. zm. 20-8 20.

Miszkiewicz Tomasz szer. 101 p. p. 3 k. k. m. zm. 21-9 20.
Młyniec Jan strz. 1 p. strz. p. 12 k. zm. 16-8 20.
Moskal Józef kapral 26 p. p. zm. 8-8 20.
Moniski Tomasz och. 205 p. p. 2 k. zm. 26-9 20.
Mokry Abram szer. 46 p. strz. 3 k. zm. 13-8 20.
Mościcki Stanisław szer. 6 p. p. L. 1 k. zm. 5-6 20.
Molęda Franciszek szer. 68 p. p. 6 k. zm. 6-8 20.
Motała Franciszek szer. 60 p. p. 6 k. zm. ?8 8 20.
Moszakowski Edmunt szer. 205 p. p. 11 k. zm. 1-8 20.
Moraczewski Kazimierz szer. 205 p. p. 11 k. zm. 1-8 20.
Motyl Tama? szer. 22 p. p. 3 k. zm. 4-3 20.
Moskala Józef szer. 101 p. p. 6 k. zm. 22-9 20.
Mroczkowski Bolesław szer. 6 p. p. 9 k. zm. 8-6 20.
Mrugalski Andrzej st. szer. 68 p. p. 5 k. zm. 8-8 20.
Mrociek Jan szer. 32 p. p. 6 k. zm. 24-8 20.
Mróz Wacław szer. 59 p. p. 2| zm. 19-8 20.
Myłek Andrzej szer. 52 p. p. szk. podof. zm. 10 6 20.
Mycoń Władysław ppor 68 p. p. 4. k. zm. 20-10 20.
Muranowski Aleksander szer. 1 p. strz. p. 3 k. zm. 11-8 20.

Nagiel Józef szer. 68 p. p. 2 k. k. m. zm. 8-7 20.
Narewski Stanisław szer. 5 p. p. L. 12 k. zm. 3-1 20.
Napierała Szczepan szer. 50 p. p. 5 k. zm. 5-8 20.
Nadstawek Józef szer. 50 p. p. 1 k. zm. 19-7 20.
Nachtstern Jakób szer. 1 p. p. 3 k. zm. 20-9 20.
Nemeczek Władysław szer. 17 p. p. zm. 10-9 20.
Nejman Alfons st. szer. 2 Armja zm. 2-11 20.
Newecki Jan szer. 13 p. p. 5 k. zm. 3-8 20.
Niemiec Jan szer. 205 p. p. 11 k. zm. 11-8 20.
Nidziński Stanisław szer. 205 p. p. 11 k. zm. 11-8 20.
Niemczuk Jan strz. 1|5 p st. kon. zm. 12-9 20.
Niwczyk Mieczysław sierż. 50 p. p. 1 k. zm. 6-/ 20.
Nikel Franciszek kapral 59 p. p. 2|3 k. zm. 4-7 20.
Niewiadomski Wojciech szer. ——— zm. 12-6 20.
Niebuda Antoni kapral 6 p. p. 12 k. zm. 25-6 20.
Nowak Andrzej kapral 68 p. p. 5 k 2 Baon zm. 16-7 20.
Nowaczek Józef szer. 5 p. p. L. 9 k. zm. 22-1 20.
Nowicki Antoni szer. 51 p. p. kr. zm. 3-9 20.
Nowak Stanisłw szer. 145 p. p. strz. kres. 6 k. zm. 12-9 20.
Nodsłanek Józef szer. 50 p. p. 1 k. zm. 19-7 20.
Nowakowski Bronisław leg. 6 p. p. 8 k. zm. 12-6 20.
Noga Jan szer. 101 p. p. zm. sierpień
Nowakowski Czesław kapral 101 p. p. 5 k. zm. 24-9 20.
Nowak Stanisław ułan 2 pułk. ułan. 2
Nowakowski Stanisław szer. 20 p. p. 1 k. k. m. zm. 8-1 20.

Olszewski Karol kapr. 4 pulk strz. kan. 4 D. zm. 5-8 20.
Olesiński Stanisław szer. 6 p. p. L. 3 k. zm. 7-6 20.
Olszewski Józef kapral 6 p. p. L. zm. 20-8 20.
Olejnik Władysław szer. 60 p. p. komp. sztab. zm. 22-7 20.
Oleksy Jakób strz. 1 pułk strz. p. 7 k. zm. 17-6 20.
Oleszek Jan szer. 6 p. p. L. 2 k. zm. 11-5 20.
Oleś Wojciech szer.6|10 Baon Wart. 3 k. zm. 11-10 20.
Oleś Wojciech szer. 6|5 Baon Wart. Kr. zm. 21-10 20.

Redakor Dr. JÓZEF ZAWADZKI. Sp. Akc. Wyd. Druk. „Praca“, Kredytowa 2/4